İGV ve EMY Uygulaması Hakkında

Sektörel Bakış; Emsal Yargı Kararları (İGV ve EMY Uygulaması)

İlave Gümrük Vergisi (İGV)

Ek Mali Yükümlülük (EMY)

Uygulanmaya Başlanması Hakkında

Bilindiği üzere, Türkiye ve Avrupa Birliği (AB) arasında uygulanan gümrük birliği nedeniyle, Türkiye, AB'den A.TR belgesi ile ithal edilen eşyaya, menşe sinden bağımsız olarak ithalat vergisi uygulamamaktadır. Bununla birlikte, 2012 yılından itibaren, AB'den A.TR belgesi ile ithal edilen eşyanın, menşei yani “aslen nereli olduğu” hususu ilave gümrük vergisi ve ek mali yükümlülük uygulanması açısından önem kazanmaya başlamıştır. Bu kapsamda, iç hukukta 2012 yılı itibariyle tekstil ve hazır giyim ürünlerinden başlayarak, ilave gümrük vergisi (İGV) ve ek mali yükümlülük uygulanmaya başlanmış ve İGV uygulanacak eşyanın kapsamı günümüze kadar genişletilmiştir. Bu kapsamda;

1. AB’den ithal edilen, AB, TR veya Pan-Avrupa-Akdeniz menşe kümülasyon sistemine dahil ülkeler (PAAMK) menşeli ürünler İGV’den muaf olacak,
2. Doğrudan PAAMK veya Türkiye ile arasında Serbest Ticaret Anlaşması (STA) bulunan ülkelerden ithal edilen ve bu ülke menşeli eşya için %0 oranında İGV uygulanacaktır.

Ayrıca, Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi uygulamasında, son yıllarda Türkiye aleyhine ortaya çıkan ticaret sapmasını ortadan kaldırmak amacıyla, Türkiye’ye AB’den A.TR belgesi ile ithal edilen ve belirli ülke menşeli ithal eşyası için ek mali yükümlülük (EMY) tahsil etmeye başlamıştır. Hal böyle olunca, ithalatçılar AB’den A.TR belgesi ile ithal edilen eşyanın İGV ve EMY’ye tabi ülkeler menşeili olmadığını ispat yükümlülüğüyle karşı karşıya bırakılmış ve eşyanın menşeinin gümrük idaresince anlaşılması ihtiyacı doğmuştur.

Konuyla İlgili Yapılan Düzenlemeler Genişleme süreci öncesi menşe tevsikine ilişkin olarak, gümrük mevzuatında yer alan tek düzenleme Gümrük Yönetmeliği'nin 38. maddesidir. Söz konusu maddede **"Ticaret Politikası Önlemlerine Tabi Eşyanın"**, önlem uygulanan ülke menşeili olmadığını ispat etmek için, menşe şahadetnamesinin ibraz edilmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır. Ayrıca aynı maddenin ikinci fıkrasında, ithalat aşamasında sunulamayan menşe şahadetnamesinin, ilgili ticaret politikası önleminin teminata bağlanmak suretiyle beyannamenin tescil tarihinden itibaren 6 ay içinde sunulabileceği kabul edilmiştir.

Ancak bu düzenlemede açıkça, İGV ve EMY'nin "ticaret politikası önlemlerine" dahil olup olmadığı belirletilmediği için uygulamada İGV ve EMY'nin bahsi geçen madde kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceğine ilişkin sorunlar yaşanmıştır. Gümrük idaresi EMY'yi baştan itibaren ticaret politikası önlemi olarak görmüş, İGV için ise başlarda bu kapsamda işlem yapmış ancak daha sonra EMY'nin bu kapsamda olamayacağını değerlendirerek çözmüş olduğu teminatların iadesini dahi talep etmiştir. Bahsi geçen düzenleme bu şekilde uygulanmaya devam etmekte iken, Gümrük İdaresi 2017 yılının sonlarında,

- 2017/4 Sayılı ve İthalatta Alınan İlave Gümrük Vergilerinin Uygulanmasına Dair Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ ile **İGV hakkında;**
- 2017/10926 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Bazı Ürünlerin İthalatında Ek Mali Yükümlülük Tahsili Hakkında Kararın Uygulanmasına Dair Tebliğ ile **EMY hakkında;**

A.TR belgesi ile ithal edilen ve önlem uygulanan eşyanın, önlem uygulanan ülke menşeili olmadığını ispatlamak için, **"ihracatçı beyanı", menşe şahadetnamesi veya tedarikçi beyanı veya uzun dönem tedarikçi beyanını" yeterli görmüştür.** Bunun akabinde, 24 Mayıs 2019 tarihinde;

- Gümrük Yönetmeliği'nin 38. Maddesinde bir değişiklik yapılarak, İGV ve EMY'nin "ticaret politikası önlemlerine" dahil olduğu maddede açıkça belirtilerek, yukarıda bahsi geçen ve ihracatçı beyanını yeterli gören tebliğler yürürlükten kaldırılmıştır.

Uygulamada Karşılaşılan Menşe Tevsiki Sorunları 24 Mayıs 2019 tarihinden sonra, menşe tevsikine ilişkin uygulamalar, ilgili düzenlemelerle yeknesaklık kazanmaya başlamış ancak, Gümrük Yönetmeliği değişikliği öncesi ve bahsi geçen tebliğlerin yürürlükte kaldığı dönemlerle ilgili (yaklaşık 1,5 yıl için) uygulamada, A.TR ile ithal edilen eşyanın menşeinin genel olarak hangi

belgelerle ve ne zaman tevsik edileceğine ilişkin karışıklıklar ortaya çıkmıştır. Gümrük idaresi ve gümrük yükümlüleri arasında ortaya çıkan ihtilaflar kısaca aşağıdaki şekildedir:

- *Gümrük Yönetmeliği değişikliği öncesinde de ilave gümrük vergisi, Gümrük Yönetmeliği'nin 38. maddesi kapsamında bir ticaret politikası önlemi olarak değerlendirilebilecek midir?*
- *AB'den A.TR ile ithal edilen eşyanın menşe tevsiki için hangi belgelerin sunulması gerekecektir? Yönetmelik kapsamında sadece menşe şahadetnamesi mi kabul edilmeli yoksa tedarikçi beyanı, menşe şahadetnamesi veya ihracatçı beyanı da aynı güce haiz belgeler midir?*
- *Menşe tevsik edici belgelerin hangi aşamada sunulması gerekmektedir? Eğer tedarikçi beyanı, ihracatçı beyanı da menşe şahadetnamesi ile aynı güce haiz belgeler ise bu belgeler de menşe şahadetnamesi gibi Gümrük Yönetmeliği'nin 38. maddesi kapsamında 6 ay içinde sunulabilecek midir?*

Gümrük yükümlüleri bu karışıklıklar ve uygulamadaki sorunlar nedeniyle cezalı ek tahakkuk kararları ile karşı karşıya kalmış ve bu tahakkukların büyük bir kısmı için itiraz ve dava yoluna başvurulmaktadır. Konu ile ilgili yargıya taşınan uyuşmazlıklarda ilk kararlar verilmeye başlanmış olup şimdiye kadar yargısal yaklaşımın gümrük yükümlüleri lehine olduğunu söylemek mümkündür.

Emsal Yargı Kararları

1- İstanbul Vergi Mahkemesi Kararı (27.12.2019) İGV'nin Gümrük Yönetmeliği'nin 38. maddesi kapsamında bir ticaret politikası önlemi olarak değerlendirilemeyeceğinden bahisle, gümrük yükümlüsünün teminat olarak yatırdığı İGV'nin iadesi reddedilmiştir. Yapılan yargılama neticesinde mahkeme İGV'yi de bir ticaret politikası önlemi olarak değerlendirmiş ve gümrük yükümlüsünün ödediği İGV ve buna bağlı KDV'nin faiziyle birlikte iadesine karar vermiştir.

2- Kocaeli Vergi Mahkemesi Kararı (28.11.2019) Gümrük İdaresi menşe şahadetnamesinin zamanında verilmediği gerekçesiyle cezalı İGV ek tahakkuk kararı düzenlemiştir. Yargılama neticesinde mahkeme, sonradan sunulan menşe şahadetnamesini kabul etmiş, şahadetnamenin de A.TR belgesi ile uyumlu olduğuna karar vererek, yapılan cezalı tarhiyatı kaldırmıştır.

3- Bursa Vergi Mahkemesi'nin Yürütmeyi Durdurma Kararı (02.01.2020) Dava konusu olayda, menşe tevsik edici ihracatçı beyanı ve uzun dönem tedarikçi beyanı ithalat aşamasında

hazır olmadığı için beyannamenin tescil tarihinden itibaren 6 ay içinde sunulmuş ve Gümrük İdaresi bu belgelerin sonradan sunulmasını kabul etmemiştir. Mahkeme yürütmenin durdurulması kararında, yapılan düzenlemeleri detaylı olarak değerlendirerek, sunulan ihracatçı beyanı ve uzun dönem tedarikçi beyanının beyannameler ile uyumlu olduğuna ve Gümrük idaresince bunun aksinin kanıtlanmadığına kanaat getirerek, gümrük yükümlüsü lehine yürütmenin durdurulmasına karar vermiştir.

AB Gümrük Müşavirliği ve Danışmanlık A.Ş. olarak görüşümüz; *İdari bir belirsizliğe bağlı olarak gümrük yükümlülerinin karşı karşıya kaldığı söz konusu mali yükümlülükler hukuk devleti ilkesinin bir gereği olarak, meselenin esasını göz önünde tutan bir yaklaşımla yargıdan dönmektedir. Şu ana kadar ki yargısal yaklaşımın yerinde olduğunu, mükelleflerin olası hak kayıplarına karşı öngörülü olmasın ve sahip olduğu yasal hakları kullanarak söz konusu belirsizliğe bağlı kesilen cezalı tahakkuklara karşı haklarını aramaları gerektiğini düşünmekteyiz.*

Yazının Orijinal Nüshası İçin Link'i Tıklayınız